

Denken in resultaten

Bouwsteen voor een nieuwe modelverordening Wmo

UW VOORDEEL BAKK

Denken in resultaten

Inleiding

Voor u ligt het eerste resultaat van de Expertgroep Verordening; een eerste bouwsteen voor een nieuwe modelverordening Wmo. VNG, CG-Raad en CSO zijn met externe adviezen van juristen en RIVM nagegaan hoe de compensatieplicht van artikel 4 van de Wmo geconcretiseerd zou kunnen worden. Wij stapten af van het denken in voorzieningen, zoals onder de Wvg en de AWBZ gebruikelijk was. Voorop staat nu het resultaat, dat ter compensatie van de problemen die iemand ondervindt bereikt moet worden, zodat de burger zich zelf kan redden en kan participeren.

Wij onderscheiden 8 ruim geformuleerde resultaten op basis van de vier domeinen die de wet noemt. De vraag en specifieke situatie van de burger zijn uitgangspunt, met inachtneming van zijn eigen verantwoordelijkheid. De oplossingen worden niet meer alleen bereikt door het bieden van individuele voorzieningen op indicatie. Sterker nog: nieuwe vormen van hulp en ondersteuning komen in beeld. In de pilots van ons project worden deze verder ontwikkeld, uitgetoetst en verspreid.

De reikwijdte van de compensatie

Een goed gesprek over en zorgvuldig onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte en vaststellen welk resultaat bereikt moet worden met de ondersteuning, dat is waar het om gaat. Gemeenten hebben een resultaatverplichting, waarbij de ondersteuning steeds gericht is op zelfredzaamheid en participatie. Om maatwerk te leveren is een grote verscheidenheid van compenserende maatregelen mogelijk, dit vraagt om vernieuwing van het aanbod.

Dit is echt een ander gedachtegoed dan onder de voormalige Wet voorzieningen gehandicapten. Inmiddels is de nieuwe denkwijze ook al zichtbaar in de jongste jurisprudentie waarin de rechter toetst of sprake is van een zorgvuldige afweging en of het resultaat behaald is. Om tot resultaat te komen kunnen alle mogelijke middelen worden ingezet. Met betrokkene zal een gemeente nagaan welke voorliggende voorzieningen beschikbaar en voor betrokkene toegankelijk zijn, wat de eigen mogelijkheden zijn en of er algemene voorzieningen kunnen bijdragen aan een gewenst resultaat. Deze voorzieningen vragen niet om een gemeentelijke beschikking, maar leiden wel tot een afgesproken resultaat. Een deel van het arrangement dat zorgt voor het resultaat

kan bestaan uit individuele voorzieningen, waarvoor een gemeentelijke beschikking vereist is in kader van de compensatieplicht.

Andere wet-en regelgeving

Niet alle beperkingen op de 4 domeinen zijn krachtens de Wmo te compenseren. Artikel 2 van de Wmo regelt dat alles wat in een andere wet is geregeld buiten de scope van compensatie valt.

Voorbeelden daarvan zijn bepaalde hulpmiddelen die onder de Zvw vallen en persoonlijke verzorging uit de AWBZ. Voorzieningen op basis van de bijzondere bijstand kunnen mogelijk financiële beperkingen opheffen die het meedoen aan recreatieve, sportieve of spirituele activiteiten in de weg staan.

Maatschappelijke opvang is door de wetgever bewust buiten de compensatieplicht gehouden. Deze opvang valt wel onder de Wmo die immers breder is dan de compensatieplicht, maar in het kader van de compensatieplicht is een vorm van maatschappelijke opvang niet afdwingbaar.

Historische context

Omdat de Wmo niet is bedoeld als uitbreiding blijft het niveau van de voorzieningen ongewijzigd ten opzichte van de voorlopers van de wet zoals de Wvg en de AWBZ.

Voorbeelden hiervan zijn het speciaal vervoer, regels voor woningaanpassing (de woonkamer, slaapvertrek, toilet en douche en de keuken zijn toegankelijk) , het schoonhouden en de hoogte van een verhuisvergoeding.

Op enig moment kan ook besloten zijn een bepaalde voorziening te schrappen uit een wet. Als geen sprake is van overheveling naar de Wmo, valt de desbetreffende voorziening buiten de compensatieplicht.

De sta-op-stoel is bijvoorbeeld geschrapt uit de Zvw. Het Rijk is van mening dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor aanschaf ervan.

Een ander voorbeeld is het deel van de ondersteunende begeleiding dat uit de AWBZ is geschrapt. Omdat de wetgever van mening is dat burgers

voor hun participatie niet afhankelijk zijn van deze vorm van begeleiding, is deze voorziening niet als zodanig overgeheveld naar de Wmo. Dat betekent dat gemeenten geen compensatie hoeven te bieden. Wel kan een gemeente bij wijze van cliëntondersteuning steun bieden aan ontregelde huishoudens of aan ouderen voor wie dagopvang een uitkomst is.

Het begrip algemeen gebruikelijk

In de jurisprudentie is uitgewerkt wat we onder algemeen gebruikelijk moeten verstaan: naar de geldende maatschappelijke normen behoort een bepaald artikel of een bepaalde dienst tot het gangbare gebruiksdan wel bestedingspatroon van de aanvragende persoon. Daarom hoeven gemeenten geen elektrische fietsen of douchebeugels te verstrekken. In de loop der tijd kunnen hierin veranderingen optreden.

De wettekst

Artikel 4 van de Wmo introduceert de term compensatie:

Ter compensatie van de beperkingen die een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 4,5, en 6 ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, treft het college van burgemeester en wethouders voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

- a een huishouden te voeren;
- b zich te verplaatsen in en om de woning;
- c zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

Hoe gemeenten hun verantwoordelijkheid kunnen vormgeven komt tot uitdrukking in een volgende notitie.

Bij het behalen van het resultaat is niet meer een limitatief voorzieningenlijstje leidend maar een oplossing op maat. Een burger doet zelf wat mogelijk is en de ondersteuning is gericht op zelfstandigheid en participatie voor zover dat redelijkerwijze van de gemeente verwacht kan worden. En de gehele situatie overziend wordt gezocht naar de oplossing die aangemerkt wordt als goedkoopst adequaat.

Resultaatverplichting en resultaten

De vier domeinen van artikel 4 Wmo zijn heel verschillend van aard en omvang en daardoor lastig te vertalen naar de praktijk. Om toepassing mogelijk te maken hebben we ze vertaald in 8 concrete en daardoor goed werkbare resultaten. Zo is duidelijk wat de reikwijdte van de compensatie is en wat daarom tot de verantwoordelijkheid van gemeenten behoort. Tegelijkertijd weet een burger wanneer compensatie verwacht mag worden, of dat er sprake is van eigen verantwoordelijkheid.

Alle aspecten uit de 4 domeinen hebben een plaats gekregen in de 8 resultaten.

- 1 Iedere burger kan wonen in een schoon en leefbaar huis
- 2 Iedere burger kan wonen in een voor hem/haar geschikt huis
- 3 Iedere burger kan beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften
- 4 Iedere burger kan beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding
- 5 Iedere burger kan thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren
- 6 Iedere burger kan zich verplaatsen in, om en nabij het huis
- 7 Iedere burger kan zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel
- 8 Iedere burger heeft de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten

De resultaten uitgewerkt

Het eerste domein: het voeren van een huishouden.

Compensatie op het eerste domein van artikel 4, het voeren van een huishouden is bedoeld als ondersteuning bij het voeren van een huishouden. Daarmee bedoelen we op de gebruikelijke wijze, dus met behulp van gebruikelijke huishoudelijke apparatuur doen van het huishouden en voorkomen van gevaarlijke situaties (vallen, brand) en voorkomen van verwaarlozing. Ook aanpassing van woningen hoort hiertoe. Dit eerste domein leidt tot de eerste 5 resultaten.

1 *Iedere burger kan wonen in een schoon en leefbaar huis*

Als het gaat om het voeren van een huishouden moet het resultaat zijn dat een ieder kan wonen in een huis dat schoon is volgens de historisch gegroeide normen die gemeenten nu ook hanteren. Ook de huidige normen voor het aantal ruimten in huis/vierkante meters van het huis die schoon moeten zijn blijven van toepassing. Zo moet iedereen gebruik kunnen maken van een schone huiskamer, een schoon slaapvertrek, een schone keuken en een schone douche/toilet. Leefbaar staat voor opgeruimd en functioneel, bijvoorbeeld om vallen te voorkomen.

Ondersteuning bij het schoonhouden hoeft niet altijd geboden te worden met een aantal uren huishoudelijke hulp per week. Ook een glazenwasser of schoonmaakbedrijf kan een deel van het werk doen. Als het te behalen resultaat 'een schoon huis' maar gerealiseerd wordt. Bijkomend effect kan zijn dat een burger actiever en fitter blijft door het huishouden zoveel als mogelijk zelf te doen. Dit voorbeeld illustreert dat de persoonlijke situatie van een burger steeds leidend is bij het bedenken van een oplossing.

2 *Iedere burger kan wonen in een voor hem/haar of het gezin geschikte woning*

Dit resultaat gaat over noodzakelijke aanpassingen aan een woning. Het verwerven van een op zich geschikte woning, koop of huur, blijft uiteraard altijd een eigen verantwoordelijkheid. Ook als het gaat om een gewenste extra grote woning, of een tweede woning op het erf om mantelzorgtaken op zich te nemen is de burger zelf aan zet. Gemeenten moeten het wel tot hun taak rekenen om in dit soort situaties bijvoorbeeld de verstrekking van een vergunning voor al dan niet tijdelijke huisvesting (kangoeroe woning) soepel te laten verlopen. Met een goed inclusief beleid zorgen gemeenten voor voldoende toegankelijke en aangepaste woningen.

Dus drempelvrij indien een rollator noodzakelijk is bij het lopen. Brede

deuren, een elektrische deur opener en vrij van drempels ook bij de voordeur, indien verplaatsen gebeurt met een rolstoel.

Dus van een burger mag een verantwoorde keuze voor een woning verwacht worden. Alleen als daaraan voldaan is, kan de gemeente gehouden worden aanpassingen aan de woning te realiseren. Maar ook hier gaat het om wat redelijkerwijs verwacht mag worden. Zo kan niet van een gemeente verlangd worden dat een lange oprit van een vrijstaand huis aangepast wordt voor rolstoelgebruik.

Er moet steeds sprake zijn van een zorgvuldige afweging. Als een burger een traplift wil als aanpassing van de woning en niet wil verhuizen naar een ander huis, moet uitgebreid onderzoek plaatsvinden naar het 'waarom'. Daarbij gaat het om vragen als het belang van de eigen sociale omgeving, mogelijkheden voor mantelzorg en het risico op isolement na verhuizing (zelfs als dat maar 600 meter verderop is).

Het is niet de bedoeling het begrip geschikte woning zover op te rekken dat de gemeentelijke compensatieplicht ook het aanleggen van een rolstoel toegankelijk pad in de tuin zou behelzen, of het aanleggen van verhoogde plantenbakken. Ook het onderhoud van de tuin is expliciet uitgesloten. Dat houdt overigens niet in dat de gemeente niet kan bemiddelen voor een vrijwilliger, die het leuk vindt om de tuin te doen.

3 *Iedere burger kan beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften*

Met dit resultaat verplichten gemeenten zich om burgers zodanig te compenseren dat zij voorzien zijn van de dagelijks benodigde hoeveelheid voedsel. Ook toiletartikelen en schoonmaakartikelen moeten aanwezig zijn. Deze dagelijkse benodigdheden kunnen op vele manieren in huis komen.

Ook hier speelt de eigen verantwoordelijkheid van een burger een grote rol. Het eigen netwerk kan soms een oplossing bieden. Als het eigen netwerk zoals familie, vrienden en buren niet of onvoldoende kan helpen kan een ondersteuningsvraag aan de orde zijn. Gebruik maken van een boodschappenservice kan dan een goede oplossing zijn, waarbij wel

wordt opgelet dat de supermarkt qua prijsbeleid past bij de burger. Onder primaire levensbehoeften verstaan we ook de maaltijden. Ondersteuning betekent niet per definitie hulp bij het zelf bereiden van de maaltijden, ondersteuning betekent wel dat de burger de dagelijkse maaltijden kan genieten. Daarbij wordt rekening gehouden met medische diëten. Burger en gemeente komen gezamenlijk tot een redelijke oplossing, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een vorm van maaltijdservice in combinatie met de mogelijkheid van gezamenlijke maaltijden.

Voor hulp bij het zelf bereiden van maaltijden kan gezocht worden naar mogelijkheden van het vrijwilligerswerk. Zo kan het mogelijk worden om een aantal keren per maand met hulp van een vrijwilliger zelf een maaltijd te bereiden. Dit valt buiten de reikwijdte van de compensatieplicht.

Overigens is hier sprake van een uitbreiding van het ondersteuningsaanbod. Voorheen werd de maaltijdservice indien nodig wel geregeld, maar het was niet benoemd als verantwoordelijkheid van gemeenten. Ditzelfde geldt voor het vierde resultaat voor zover het gaat om aanschaf van kleding.

4 Iedere burger kan beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding

Gemeenten ondersteunen burgers die beperkingen ondervinden bij het op orde houden van kleding (wassen en strijken). Dit kan als onderdeel van hulp bij het huishouden, maar gemeenten kunnen ook een specifiek aanbod zoals een was-en strijkservice bieden.

Als het een probleem is om naar een kledingwinkel te gaan, en dat probleem kan niet binnen het eigen netwerk worden opgelost, dan kan een ondersteuningsvraag bij de gemeente gelegd worden. Persoonlijke begeleiding bij het kopen van kleding valt niet onder afdwingbare compensatie. De wijze waarop deze ondersteuning wel wordt geboden is weer afhankelijk van de gezamenlijk door burger en gemeente bedachte oplossing, zoals een postorderbedrijf of vrijwillige inzet. Als

mobiliteit het probleem is kan gedacht worden aan regelen van vervoer met een boodschappenbus.

5 *Iedere burger kan thuis zorgen voor gezonde kinderen die tot het gezin behoren*

Ouders die beperkingen ondervinden bij het voeren van een huishouden en daardoor niet kunnen zorgen voor hun gezonde kinderen, kunnen ondersteuning aanvragen. Als gezegd is compensatie bedoeld als ondersteuning bij het voeren van het huishouden, waaronder de dagelijkse, gebruikelijke zorg voor gezonde kinderen. Uitgangspunt is steeds dat ouders zelf verantwoordelijk zijn voor de zorg voor kinderen. Ondersteuning via de Wmo is alleen afdwingbaar als beide ouders hun mogelijkheden volledig gebruiken en optimaal gebruik gemaakt wordt van voorliggende voorzieningen zoals vormen van kinderopvang. Een ouder die bij de dagelijkse verzorging van eigen kind(eren) alleen beperkingen ondervindt op het gebied van mobiliteit en daardoor problemen heeft met begeleiden van een kind naar school of andere activiteiten, mag compenserende maatregelen verwachten van de gemeente. Opvoedingsondersteuning en zorg voor niet gezonde kinderen vallen onder een voorliggende voorziening.

Het tweede domein: zich verplaatsen in, om en nabij de woning.

Gemeenten compenseren hun burgers zodanig dat zij normaal gebruik kunnen maken van hun woning. We beschrijven dit in het zesde resultaat.

6 *Iedere burger kan zich verplaatsen in, om en nabij het huis*

Met zich verplaatsen in huis bedoelen we dat de burger in staat is de woonkamer, het slaapvertrek, het toilet, de douche en de keuken te bereiken en zich daar zodanig te kunnen redden dat normaal functioneren mogelijk is. Bij dit resultaat wordt compensatie geboden in de vorm van hulpmiddelen. Voorbeelden zijn een rolstoel voor verplaatsingen

door de ruimte of van de ene naar de andere ruimte of naar buiten. Ook een tillift is een voorbeeld, deze maakt verplaatsingen van en naar bed en toilet mogelijk. De rol van de mantelzorger wordt daarbij in het oog gehouden.

Het helpen bij verplaatsen, dus een professional die de tillift bedient, valt niet onder de reikwijdte van de Wmo. Dat valt onder de functie persoonlijke verzorging uit de AWBZ.

De nieuwe modelverordening en beleidsregels zijn wat dit onderwerp betreft niet bedoeld om een uitbreiding te geven aan de gegroeide praktijk en jurisprudentie. Wel zal meer rekening moeten worden gehouden met de specifieke situatie van de burger. En met het doel dat bereikt moet worden: zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

Voor het verplaatsen in, om en nabij de woning zijn hulpmiddelen beschikbaar. Voor de compensatieplicht maakt het daarbij niet uit of het om hergebruikte of om nieuwe materialen gaat. Het gaat om het resultaat. En bij dit resultaat zal vaak sprake zijn van het eerst geformuleerde doel: de zelfredzaamheid. Met moet zich in beginsel zonder hulp van anderen in en bij het huis kunnen redden. In sommige situaties zijn

hulpmiddelen nodig die door de mantelzorger of de professionele hulp gebruikt moeten worden bij de verzorging: de transferlift bijvoorbeeld. Meer dan in het verleden zal ook daarbij gekeken moeten worden naar de eisen die de hulpverlener daaraan – terecht – stelt.

Het derde domein: zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

De compensatie heeft tot doel dat de mobiliteit in de woonplaats geregeld is. Het te behalen resultaat beschrijven we als volgt.

7 Iedere burger kan zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Lag bij het vorige resultaat het accent op woning en de naaste woon-omgeving, hier gaat het om de eigen woonplaats. Iedere burger moet met een of ander vervoermiddel lokaal van a naar b kunnen gaan. Als de gebruikelijke eigen mogelijkheden zoals fiets, al dan niet elektrisch, scooter, brommer, auto, regulier openbaar vervoer niet te gebruiken zijn komt de gemeente in beeld.

Zorgvuldige afweging

Met de komst van het collectief vraagafhankelijk vervoer (cvv) was de praktijk gegroeid dat een aanvraag voor een eigen vervoermiddel of tegemoetkoming in de kosten daarvan werd afgewezen als er geen medische belemmeringen waren om van het cvv gebruik te maken. Dat kon zelfs een cvv van deur tot deur zijn en/of met begeleiding. In de huidige situatie moet meer gekeken worden naar de behoeften van de burger, die een vervoerprobleem heeft. Waar wil betrokkene heen, en wat moet misschien meegenomen worden.

Als iemand bijvoorbeeld vooral met behulp van een scootmobiel zijn talrijke vrienden en familieleden wil kunnen bezoeken, ook al kan hij van het cvv gebruik maken, moet dit uitdrukkelijk meegewogen worden. Hier valt dan ook de relatie met het laatste resultaat op: het mensen kunnen ontmoeten. Eenvoudig afwijzen alleen omdat er geen medische belemmeringen zijn voor gebruik van het cvv kan niet meer. Dit kan ook

betekenen dat het verlenen van een pgb de oplossing voor betrokkene is. Bijvoorbeeld als iemand gezien zijn leeftijd absoluut niet in een scootmobiel over straat wil, maar daar wel voor in aanmerking zou komen, gecombineerd met het gebruik van het cvv. Dan kan een theoretisch cvv pgb met het scootmobiel pgb aan betrokkene net de kans bieden een brommobiel of iets dergelijks (tweedehands) aan te schaffen, waardoor er wel in zijn vervoersbehoefte kan worden voorzien. Een gemeente zal dan uitdrukkelijk moeten vastleggen dat het pgb moet worden gebruikt om in de vervoersbehoefte te voorzien. En dat hoeft dus niet alleen door middel van een scootmobiel te zijn!

Bij het zich lokaal verplaatsen moet in bijzondere omstandigheden ook rekening worden gehouden met bezoeken aan (para)medici. Bijvoorbeeld in situaties dat geen beroep gedaan kan worden op de taxibus van de zorgverzekeraar, dat geen gebruik van de eigen auto gemaakt kan worden en dat wel heel veel doktersbezoekjes moeten worden afgelegd. Te denken valt aan de situatie dat iemand 2000 km per jaar met een taxibusje mag rijden (er is dan geen regulier cvv), maar dat al die kilometers al op gaan aan medische ritten. Dan doet de gemeente er goed aan kritisch de vervoerbehoefte tegen het licht te houden en zo nodig extra ritten te financieren. Want ook hier ligt de relatie met het laatste resultaat: als alle ritten al op gaan voor de dokters c.s. bestaat er geen mogelijkheid meer om gewone contacten buitenshuis te leggen.

In het lokale vervoer kan (deels) ook op andere wijze dan door rechtstreeks door de gemeente gefinancierd vervoer worden voorzien. Als in het gesprek blijkt, dat iemand met name vervoer nodig heeft om boodschappen te doen in de plaatselijke supermarkt, kan ook een busje van de supermarkt uitkomst bieden. Als iemand bijvoorbeeld vervoer wenst om aan de activiteiten in het buurthuis mee te doen kan het ook zo geregeld worden dat de gemeente in zijn subsidieafspraken met de welzijnsinstelling vastlegt dat laatstgenoemde met vrijwilligers regelt dat de mensen thuis gehaald en gebracht worden.

Ook hier is weer de relatie met het laatste resultaat zichtbaar.

Ten slotte nog iets over de positie van de vrijwilligers: als de gemeente heeft afgesproken met een vrijwilligersorganisatie dat die ervoor zorgt dat ook gehandicapte vrijwilligers mee kunnen doen hoeft er lokaal wat dit betreft niets te veranderen. Wel veranderd is de verantwoordelijkheid van gemeenten: zij zijn gehouden tot compensatie van problemen die ook vrijwilligers ondervinden. Als een dirigent van allerlei koren in een uitgestrekte gemeente met allerlei spullen in betrekkelijk korte tijd van hot naar her moet reizen, volstaat het cvv niet. Dan kan een vergoeding voor aanpassingen van de eigen auto afdwingbaar zijn.

Het vierde domein: medemensen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aangaan.

De Wmo onderscheidt zich van voorgaande wetten doordat nadrukkelijk is geformuleerd dat gemeenten ook een vorm van compensatie bieden aan burgers die beperkingen ondervinden bij hun participatie op het sociale vlak.

8 *Iedere burger heeft de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten*

Hier is het doel met name op participatie gericht. Iedereen moet de kans krijgen aan activiteiten van zijn keuze deel te nemen. In principe gaat het hierbij om activiteiten in de eigen gemeente. Als iemand in dit opzicht problemen ondervindt die hij niet zelf kan oplossen is de gemeente in principe aan zet. Hierboven is al aangegeven dat een gemeente niet altijd via een eigen voorziening de helpende hand hoeft te bieden. Dat kan ook door met organisaties afspraken te maken over vervoer en toegankelijkheid. Als het alleen om financiële beletselen gaat zijn er de gebruikelijke kortingsregelingen via stadspassen en dergelijke. Dan is de compensatieplicht van de Wmo niet aan de orde.

In de praktijk is vaak sprake van een koppeling van vervoer en een sociale activiteit. Als vervoer gevraagd wordt moet gekeken worden wat

het doel is en daar zal dan – binnen redelijke grenzen – rekening mee gehouden moeten worden.

In de jurisprudentie is onder de Wvg al bepaald dat iemand op gezette tijden een religieuze bijeenkomst naar eigen keuze moet kunnen bijwonen. Ook buiten de stad. Dat blijft zo.

Het voert te ver om dit beleidsterrein zover op te rekken dat mensen bij wijze van individuele voorziening hierop een beroep kunnen doen (los van het vervoer); wij zouden ook niet zo gauw een voorbeeld weten. Daarom kan hier ook geen sprake zijn van een afdwingbaar persoonsgebonden budget.

Voor het bereiken van resultaten is het maatschappelijk middenveld nodig met al zijn uiteenlopende activiteiten voor de totale bevolking. Die moeten in principe openstaan voor iedereen. Dat noemen we inclusief beleid. Niemand wil een samenleving waarin groepen of individuen worden uitgesloten.

Om deelname aan activiteiten mogelijk te maken moet aan een aantal voorwaarden, zoals vervoer en hulpmiddelen bij het voortbewegen, voldaan worden. Daarmee zijn de eerste drie domeinen in feite voorwaarden scheppend voor het vierde domein.

Er zijn meer voorwaarden voor maatschappelijke participatie, zoals financiën en toegankelijkheid van gebouwen. Dit valt buiten de reikwijdte van de compensatieplicht van de Wmo, maar wellicht wel onder andere wetgeving, die op een andere wijze wordt uitgevoerd dan de Wmo. Zo kan er bij financiële belemmeringen soms een beroep gedaan worden op andere wetgeving, zoals bijzondere bijstand. Vaak zijn er regelingen waarmee lokale activiteiten toegankelijk gemaakt worden voor mensen met een smalle beurs.

Ook de toegankelijkheid van gebouwen behoort tot het domein van andere wet- en regelgeving.

Conclusie

De uitwerking van de compensatielicht in resultaten maakt duidelijk, waarvoor de gemeenten in het kader van de Wmo verantwoordelijk zijn. Daarbij is het goed zich te realiseren dat gemeenten alle beleidsvrijheid hebben om meer te doen. Zo kunnen gemeenten bijvoorbeeld adviseren over of bemiddelen naar het gebruik van klussen- en boodschappendiensten. We hebben ook geconstateerd dat ander beleid raakt aan de Wmo. Denk aan de Inburgeringswet, de Wwb, de AWBZ en de Zvw die deels ook gericht zijn op participatie.

Voor De Kanteling van de Wmo is het van belang om de verschillende verantwoordelijkheden in beeld te hebben.

Dat 'het gesprek aan de keukentafel' breder moet zijn dan de onderwerpen waarop de gemeente compensatieplicht heeft, is duidelijk. Maar het inzicht in de verantwoordelijkheid voor de gemeente is wel nodig om het gesprek aan de keukentafel goed vorm te kunnen geven.

Onze volgende bouwsteen gaat over dat Gesprek.

Colofon

Deze publicatie is uitgegeven door de VNG in het kader van project De Kanteling, februari 2010. Het is een product van de Expertgroep Verordening, waarin VNG, CG-Raad en CSO samenwerken aan een nieuwe modelverordening Wmo.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
www.vng.nl/dekanteling

Foto's

Beeldbank van het Ministerie van VWS.

Opmaak

Chris Koning (VNG)

Druk

Drukkerij Excelsior, Den Haag

Copyright 2010, VNG